

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.

Félévre 2 frt.

Egész évre . . . 4 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület
Erzsébetváros, akácfa-
utca 7. sz. I. em.Kéziratokat vissza nem
küldünk.Bérmentetlen leveleke:
nem fogadunk el.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet,” a „Balaton-Egylet,” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti hegyvidéki turista-Egylet,” a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Torna-Egylet,” a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre,” a „Budapesti Sport-Club,” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,” a „Debreczeni Torna-Egylet,” az „Egyetemi Athletikai Club,” „Első Magyar Vivó-Egylet,” az „Érsekújvári Vivó- és Torna-Egyesület,” a „Fertői Csónakázó-Társaság,” a „Győri Csónakázó-Egyesület,” a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,” a „Kolozsvári Athletikai Club,” a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Főv. Vivó-Club,” a „Körmendi Athletikai Club,” a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,” a „Magyar-Óvári Torna- és Vivó-Egylet,” a „Magyar Velociped-Club,” a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet,” a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,” a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,” a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,” a „Nemzeti Hajós-Egylet,” a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,” az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,” az „Ó-Budai Torna-Egylet,” a „Pannónia Csónak-Egylet,” a „Pécsi Athletikai Club,” a „Pozsonyi Hajós-Egylet,” a „Pozsonyi Torna-Egylet,” a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,” a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,” a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Salgó-Tarjányi Vasparipa-Szövetkezet,” a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,” a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,” a „Szabadkai Torna-Egylet,” a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,” a „Szegedi Csónakázó-Egylet,” a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Szegedi Torna-Egylet,” a „Székely-Udvárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Újvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület,” a „Pápai korcsolya-egylet,” a „Torontál korcsolyázó- és hajós-egylet,” „Magyar sport-club”.

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot
Magyarország összes tanintézetének.

Rudolf trónörökös
mint sportsman.

(Képpel a 20-ik oldalon.)

Kicsinyes dolog volna, mikor egy ország gyászol az uralkodójával együtt és az egész nemzet siratja az elhunyt Rudolf trónörökösben alkotmányának, szabadságának és kulturális haladásának a jövőre ígérkezett legfőbb örét, legelső biztosítékát, — kicsinyes dolog volna akkor tőlünk előhozakodni azzal, hogy mit vesztett benne a — sport.

De azért nem lehet rossz néven venni tőlünk, sőt talán bizonyos mértékig kötelességet is teljesítünk, midőn nem mulasztjuk el a nagy halottnak kiemelni azt a tulajdonságát is, mely többi jelességei mellett nem volt éppen az utolsó: nemes hajlandóságát és nagy képességét a sport minden ágához.

Felsőes atyjától és anyjától örökölte már a sportban való ügyességét elhunyt trónörökösünk; hiszen köz tudomásu dolog, hogy a király ő felsége a monarchia legelső vadászai és lovasai közé tartozik s köztudo-

A „Sport-hoz” cz. elbeszéléshez. (Lásd 18-ik old.)

másu dolog a királynénak a jártassága is a sport minden ágában a lovaglástól a hegymászásig és vivásig.

Se vele született hajlandóság mellett mint az uralkodó ház minden főhercege a leggondosabb testi nevelésben is részesült Rudolf főherceg. S még Rimély apát és Rónay püspök a tudós professorok egész seregével csepegtették lelkébe a tudományt, gyermekszobájában föl voltak állítva a szobatornázásnak összes szereit s a megfelelő időben nem csak «emésztő sétákat», hanem kora ifjúságában is testedző erős tourokat tett meg s így fejlődhetett csak ki benne a későbbi kitartó turista, ki nem csak a svájcei hegyek nagy részét mászta meg, hanem a Kárpátok bércei között is lankadatlan bolyongott.

Hogy minő kitünő lovas volt, azt a legutóbbi belvári hadgyakorlatok alkalmával is kimutatta, a mikor is a királylyal együtt reggeli 6 óráról kezdve délutáni 5 óráig szakadatlanul lóháton volt; a katonák közül számosan s maga ő felsége vendége a walesi herceg is kidőlt a lovag-

lástól, de a királyfi kitartott felséges atyjával együtt. A lóhajtásban pedig a mennyi elegantiát éppen annyi erőt is producált. Nálunk Magyarországon keveset hajtott lovakat, mert fogatai eleinte Prágában s később Bécsben tartattak, de e két város közönsége eleget gyönyörködhetett a Hradsinban és a Praterben a daliás királyfi jukkerfogatában, melyet hű képmásban mi is bemutatunk.

Nem volt a testedző sportnak neme, melyhez gyakorlatilag ne értett volna, melyben az ügyességnek nem közönséges fokát el ne érte volna, s a melyet valósággal tudományos buvárkodással ne kötött volna össze. Midőn a turista-sportnak áldozott, midőn vadászott vagy bármely sportot űzött, mindig néprajzi, vagy állattani tanulmány-nyal kötötte azt össze s e téren szerzett tapasztalatait maradandó becsű irodalmi följegyzésekben örököltette meg.

Dr. Pausinger Károly.

KORCSOLYÁZÁS.

Sport és tudomány.

-- A korcsolyázás elmélete. --

A ki a sporttal nemcsak felületesen foglalkozik, hanem tanulmányozza irodalmát és fejlődését, nem tagadhatja, hogy a sport és tudomány már eddig is karöltve járt évszázadokon át; és a jövő meg fogja mutatni, hogy együttes működésük még szebb és jobb eredményeket ad. A léghajózás kezdeményezése sport volt és nem állott egyébből, mint bizonyos korlátolt magasságig való felszállásban és ezután ismeretlen vidéken és talajon való leszállásban. Ma azonban már a tudomány vette pártfogásába és dőre munkának mondható olyanok erőlködése, kik vajmi csekély tudományos képzettséggel igyekeznek «repülő gépeket» feltalálni. A fotografia kez-

detben a tudós szobájában csirázott, de csakhamar sporttá fejlődött és a «pillanatnyi» fotografirozás rohamos fejlődése a sportüzésnek köszönhető. És ismét a tudománynak fog szolgálatokat tenni, földelítve csalahatatlannul pl. ez állati mozgás egyes fázisait! A velocipédezés a műszaki mechanika és gépipar azon fejlődése nélkül, melyet az az utolsó évszázadban tett, korántsem volna a tökély azon fokán, a melyen tényleg van; és a sportkedvelők megfigyelését felhasználja a szerkesztő és képes egy erőtanilag mindig helyesebb gépet előállítani! A csónakázás — evezősport — a víz ellentállástörvények tanulmányozása folytán melkedett azon tökély fokára, a melyen ma oly rendkívüli eredményeket képes felmutatni; a helyes alak és az akadály minimuma adja a kriteriumot. Az evezés maga pedig célszerűtlen erőpazarlás a legtöbb esetben, mert a heves vérű regattista nem képes munkája közben mozdulatainak minden legkisebb fázisára ügyelni és a föllépő valódi hibákat kitalálni. A hogy tanulta mesterétől, úgy végzi testedző amateur munkáját; önképzés és önálló iskola ritkaság. Mennyi ideig tartott, míg a helyes angol evezési modor birtokába jutottunk? Pedig az angolok előttünk eveztek; de mi nem tekintettük soha az evezés mechanikai mozganaikat, vagyis nem tanulmányoztuk műszakilag.

És íme a tél legkedvesebb sportja: a korcsolyázás. Kezdetben tisztán közlekedési eszköz volt és senkiséb törődött azzal, vajjon hogy lehetne eme egyszerű szerszámot javítani; a célnak megfelelt, segélyével könnyebben lehetett a jégen haladni, mint nélküle, — és ez elég volt. Azután fölébe kerekedett az aesthetizáló ember nem találván izlése szerintinek a nagyobbára egyenesek és legföljebb gyöngé görbékből összetett pályákat. A természetben oly sokszor kínálkozó csigavonalat és összetételeit a körrel igyekeztek utánzani, — de nem ment. Csakhamar rájöttek, hogy az egyenes talp hátráltatja e mozgásokat és nemsokára látjuk a merész dom-

TÁRCSA.

Sport-hős.

Elbeszélés.

Irta *Porzsolt Kálnai*

(4-ik közlemény.)

Ervint nem érdekelte a színelőadás; különben is azok közé a gavallérok közé tartozott, a kik nem a darabok s nem az előadás miatt járnak színházba, hanem csak azért, hogy lassanak és láttassanak a publikumban; a nézőtér nagyobb érdekléssel bír rájuk mint a színpad s tulajdonképen ők maguk játszanak komédiát a nézőtérre; feszelegnek és feszítenek, gukkeroznak és gukkeroztatják magukat, hajlonganak, köszönetnek jobbra-balra, szellemtelen megjegyzésekkel fitogtatják «szellemöket», fitymálják a színészeket és drámaírókat és fixirozzák a színésznőket.

Attól a pillanattól kezdve, hogy a páholybeli ismeretlen látesőven keresztül szívébe lőtte Amor nyílát, nem találta helyét Ervin a zsölleszéken; folyton fölkaesintgató az emeleti páholyba s a jegyszédő összes látesőveit végig próbálta, hogy melyikkel hozhatja magához közelebb azt a bájos arcot.

Végre kiszaladt a folyosóra és kezdte vattatni fogni a jegyszédőket, hogy ki lehet az a bájos ismeretlen. Valóságos tudakozó intézetet rögtönzött a páholyfolyosókon s mire az ötödik flórest kiszúrta borraivalól, már megtudta a legfontosabb adatokat, melyeket lelke mőhő vágy-nyal emészített meg.

Egy páholyinyitogató vén asszony, ki bizonyára primadona lehetett valamikor egy vidéki színpadon, ép oly részletes leirással szolgált neki, akár csak egy rendőri köröző levél.

«Karády Iren róm. katolikus vallásu, 18 éves, kajászó szent-péteri illetőségű büntetlen előéletű hajadon, lakik váczai-utca 12. szám alatt.»

Ervin bo'dognak érezte magát. Rohant be a nézőtérre s folytatta a látesővezést.

boruságu műkorcsolyákat. És ezek azok, melyekre a legújabb tudományos megfigyelések irányultak.

A testeknél általában azt tapasztaljuk, hogy olvadásuknál nagyobbítják térfogatukat; csak a jég képez kivételt: olvadáskor kisebbedik térfogata s azért uszík a vizen. Tehát az olvadó jég nem végez a hozzávetett meleg rovasára külső mechanikai munkát a légnyomás legyőzésére. Ennélfogva természetes is, hogy a jég olvadási pontja a nyomás nagyobbításával nem emelkedik, mint ezt más testeknél rendszeren tapasztaljuk, hanem csökken. Thomsen és Clansino számos kísérlet után kiderítették, hogy egy atmosféra nyomás $\frac{1}{144}$ fok cels.-sal szállítja alább a jég olvadási pontját. Ha tehát a modern Jackson-Haynes- vagy Halifax-korcsolyával ellátott embert tekintjük, nem kerülheti ki figyelmünket az a körülmény, hogy (a korcsolya csak igen kis felülettel érintvén a jeget) a jégre gyakorlott nyomás igen nagy az érintkezés helyén. A jég olvadási pontja e helyen tehát leszállítatik és olvadni kezd. Isly angol tudós átlagos számításának eredményeül $\frac{1}{50}$ négyzethüvelyket (angol mértékben) vesz föl érintkezési felületül és a korcsolyázó átlagos súlyát 140 fontra teszi. Ez esetben a négyzet hüvelykre eső nyomás nem kevesebb mint 7000 font. Ez a nyomás pedig elegendő, hogy az olvadási pontot — 3,5 fok cels.-ra leszállítsa — vagyis más szavakkal: e nyomás oly jeget, mely csak kevéssel hidegebb 0 foknál, vízzé képes átalakítani! A korcsolyázó tulajdonképpen nem áll a jégen, mert a korcsolyavas és a jég között egy vízréteg van, mely megmagyarázza a könnyű és gyors tovahaladást. Ha a nyomás megszűnik, ismét jéggá fagy. Isly nézete még más jelenséget is képes megmagyarázni

Általánosan tapasztalt tény, hogy hideg napokon a korcsolyázás nehezebben megy. Rendszeren csak a jég simaságát szokás a csuszás okául tekinteni; hanem ez esetben a hidegebb napon könnyebben kellene korcsolyázni,

lyázni, mert a jég simább: Az ellenkező tény magyarázata a következő: az előbb kiszámított nyomás már nem elegendő arra nézve, hogy a jeget folyósítsa. Ilyenkor tehát nagyon keskeny vasu, vagy bevájt korcsolyák jobb szolgálatot fognak tenni, mint széles vasuak, mert a felületegységre gyakorlott nyomást nagyobbítják. Továbbá ismeretes, hogy csekély mértékben durva jégen még jól lehet korcsolyázni, a mi lehetetlen volna, ha az üveggel való hasonlatot fönn akarnók tartani. Sőt ellenkezőleg bizonyos, hogy a korcsolyák ilyen anyagokon rossz szolgálatot tennének, sőt némi érdesség mellett teljesen hasznavehetetlenek válnának.

Ez a legújabb elmélet! Bizonyos, hogy minden felületesen gondolkodó azt fogja mondani, hogy furcsa, különösen azért, mert eddig a jó korcsolyázathoz mindenki csak a hőmérőt nézte és soha álmában sem gondolta volna, hogy e kedves par excellence-hölgy-sportnál a melegnek is van szerepe.

Pola, febr. 12

Schwanda Gusztáv.

A korcsolyázás Kolozsvárott.

A kolozsvári korcsolyázó egyesületben a mozgalom élénk. Sétatéri jégpályája alkalmas időkben állandóan látogatott. Két korcsolya estélyt is rendezett a f. évi idény alatt idáig villany világítás mellett. Az első polgári zene, a második pedig a katona zene játszott. Az egyesület minden héten kétszer a déli órákban ($\frac{1}{2}$ 12— $\frac{1}{2}$ 2-ig) ezentul szerződött zenét, péntek estére pedig korcsolya estélyeket tűz ki.

Katona zenekar rendkívül sok gondot ad az egyesületnek. A katona zene ugyanis, a színház részére állandóan el van foglalva. Ügygyel-bajjal lehet megnyerni, hogy egyszer-másszor a korcsolyázóknak is játszhasson.

Perczekig tartotta látcsövét mint egy ágyut neki szögezve a bájos kis leánynak.

Egyszerre a bájos arcz eltűnik s egy tarka széles legyző elfődi a szép látványt.

Bánatosan tette le látcsövét Ervin; de a másik pillanatban annál nagyobb örömmel kapta szeméhez; mert észrevette, hogy a legyző mellől az a két tüzes szem őt kémleli.

Tehát csak kaczerkodik a kis hamis!

Ervin biztos volt a győzelemről.

Midőn a kávéházban megjelent kompániájában, első dolga volt tudakozódni, hogy a «fluk» közül ki ismeri Karády Irént?

Persze, hogy ismerték; sőt még azt is tudták, hogy kitűnő partie.

— Hová jár? Szeret bálozni? Kik az ismerősei? Hogyan lehet vele megismerkedni? — ostromolta czimboráit Ervin.

— Gyere ki a korcsolyapályára — szólott Verédy Laczi — mindennap ott van, bemutatthatlak.

Ervin majd előlvadt a boldogságtól. Még az nap szaladt korcsolyát vásárolni. Nagyzavarjában egy rőfös kereskedésbe szaladt halifaxért. Még jól ki is nevette érte, de ő nem bánta,

Valamikor gyerekkorában tudott korcsolyázni, tehát bátran a jégre mert lépni. Hanem m'kor először rálépett, — rögtön rá is hasalt.

No, a kezdett szépen megy, gondolta magában; de azért nem esett kétségbe; a földolog az, hogy megismer-

kedjék a bájos Irénnel s e célját elérte: Verédy Laczi bemutatta a szép lánynak.

E naptól kezdve nem volt a korcsolya-sportnak lelkesebb híve Erődy Ervinnél: mindennap künn volt a jégen, vezette a szép Irént s ha kifáradt, akkor beültette egy szánba s azt toltá, a minnek az az előnye is volt, hogy így egyszer megkapaszkodván magában a lányban másszor pedig a szánban, nem bukhatott el a jégen.

Egy nap végre nyilatkozásra került a dolog. Irén benn ült egy kis szánban s Ervin hátulról toltá ezt. Arra irányította a szánt, a merre legkevesebben korcsolyáztak s elkezdett reszkető hangon halkan suttogva beszélni olyan ábrándos dolgokról, a miket a közönséges halandók unalmas frázisoknak tartanak, de a miket a fiatal szívek olyan mohó vágygyal fogadnak.

A kis Irén láthatólag meg volt hatva, eleinte úgy tett, mintha nem értené Ervin célzásait; de később önkénytelenül is érdeklődni kezdett s féloldalt ülve a szánban arczczal Ervin felé fordult s úgy itta be lelké a kábitó szavakat.

Távolról nézve úgy tűntek föl mint egy igazi szerelmes pár s a kik észrevették őket, irigykedve tekintettek rájuk.

Pedig hát ha valaki közlőrl hallotta volna őket megtudhatta volna, hogy bizony nagyon közönséges dolgokról diskuráltak, a minthogy a szerelmesek társalgása a legtöbbnyire nem olyan poétikus nyelvezetű, a minőnek azt a novellisták leírják.

(Folyt. köv.)

közönség pedig régibb idők óta hozzá lévén szokva a jégen katona zenét hallani, polgári zenével kevésbé van megelégedve. Utóvégre szükség törvényt bont. A választmány kimondotta, midőn katona zene nincs, fogadunk czigányt.

Jelmezes jégünnepélynek tervét iz kidolgozta a m. hó 27-én tartott gyűlésen a választmány. Megrendeltettek a szükséges jelmezek, fővegek, lámpionok. Összeállított nagyjában az estély programja is. Azonban hozta a táviró a lesújtó gyászhiří s erre azünnepély terve abban hagyatott.

Ha az idő e hóban kedvezni fog, egyik közelebbi vasárnapra egy 5 pontból álló korcsolya verseny fog kitűzteni, mely remélhetőleg sikerülni is fog, miután az egyleti tagok között több jeles korcsolyázó van. Az eredményről annak idején a H. tek. szerkesztőségének beszámolunk.

Egyletünk a f. idény alatt nyomtatott közlemények kicserélése útján érintkezett a baróthi csolnakázó és korcsolya egyesülettel, a győri és a budapesti korcsolya-egylettel. Az utóbbi szíves volt évi jelentése s egyéb nyomtatott szabályzatainak megküldése által oly értékes adatok birtokába jutni, melyek a jég sport ügyének elővitelénél egyletünknek becses tájékoztatóul szolgálnak.

Az egylet régóta tervbe vette egy korcsolya csarnok építését, melyben ruhatár, korcsolyakötő házak, női és férfi termek, czukrászat stb. lenne elhelyezve. A jelenlegi épület szűk, az igényeknek alig felel már meg. De hát erre ezerek kellenek. Ezek az ezerek pedig az egyesületnél még hiányzanak.

Az egyesület bevételeinek egy nagy részét (évenként 600 forint) már 19 év óta a sétatér egyletnek fizeti a tő (pusztán csak a tő) évi bére fejében. Ezen felül midőn a kiadások leütnetnek, kevés marad a jelzett építési célra.

Kuszkó István

— Az aradi „jégcsalád“ azon hölgy tagjainak névsorát, kik a mostani jeges saisonban leginkább kitűntettek magukat, a következőkben közlik velünk: Sármezei Árpádné, Kövér Márta, Sorer Jusztin, Mittelmann Bódogné. Tagányi Hajnalka, Páris G., Wersitz Gizella, Szalay Erzsébet, Izsáky Ursitz Anna, Laczay Erzsébet, Vásárhelyi Juliska és Mariska, Purgly Ilonka, Urbán J., Mittelmann Irma, Lusztig Janka, Kopp Mariska, Klein Sömáné, Sonnenfeld Károlyné, Hegewald M., Ludvig Ilma, Michajlovics Hermin, Sármezey Jolán, Oncu Mihlós, Prinner Itona, Rosenberg Helén, Joanesu Gabriella, Reiner Giza, Szabó Katicza, Schäffer Margit, Lusztig nővérek, Spitz Ida, Széchy Ákosné, Turkovics örnagyné, Weber Mariska, Komlóssy nővérek, Waldner Gizella, Vangyel Irén, Berán Ilon, Adler Lipótné, Baros Boriska, Bökényi Hajnalka, Dorka Anna, Ernyei nővérek, Eisler Aranka, Frankó Sarolta, Gásza nővérek, Gaál Lajosné, Hannék Margit, Jegesy Mariska, Kosztka Berta, Mahler Sarolta, Lukácsy Lajosné, Keinhart Margit, Tenner Józsefné, Vannay Irén, Szele Ilonka, Mittler Izidorné.

— A budapesti korcsolyázó-egylet jégpályáján az újra beállt hideg idővel ismét mozgalmas az élet. Az új igazgató, Rohonczy sok oly üdvös intézkedést hozott be, mely kényelmi és sport tekintetben is dicséretes. Különösen örülünk, hogy valahára a műkorcsolyázóknak

elkülönített helyök van, bár a körben korcsolyázók még alig respektálják a jelző táblákat. A keringő is már mind többen tanulják. A legjobb korcsolyázók közt fel kell említenünk a Havas nővéreket, különösen Havas Ágnes és Balogh Amáliát a jeles athleta Balogh testvérek nővérét. A nők közt most őket tartjuk a legjobb korcsolyázóknak.

RUDOLF trónörökös

(Szövegét)

lyázóknak. — A versenyekről és jégünnepélyekről még mit sem hallottunk!

— A trónörökös ravatalára a budapesti horcsolyázó egylet igen díszes koszorút küldött.

— A jégről. Egy jól ismert «honaty» elbukik korcsolyázás közben a jégen. — Képviselő ur úgy látszik — így szól hozzá egy ifjú sportman — most korcsolyázik

először? — Nem én, — feleli a honatya a ruháját porolva — utoljára!

— **Jégünnepély Szegeden** A derék szegedi korcsolyázó-egylet közelebb igen sikerült jégünnepélyt rendezett fáklyákkal, lampionokkal s katonazenével. A főérdem Kovács János és Hevesy Kálmán rendezőket illeti.

kik közül Zsitvay Jenő futotta be a 600 méteres pályát a legrövidebb idő alatt. Után a hölgyek versenye volt 300 méter távval; a hölgyek közül 8-an válialkoztak s nyertes Petrács Paula k. a. lón. A verseny végeztével 30 pár korcsolyázó francia-négyest járt, melyet Kirchmayer huszárfőhadnagy rendezett, a jégünnepélyen a résztvevők nagy része gyönyörű costumökben jelent meg. A többek közt megemlítésre méltó Hinka Mariska, Hinka Ilka, Sável Kornélia Brodsky k. a., Littke Mariska stb. Nagy hahota között szerepelt két clown (gr. Zichy és Zsitvay Jenő) is, kik komikus jelmezekben hasrengető produkciókat vittek végbe a jégen. Különösen kitűnt műkorcsolyázásával a jeles ifj. Sável Kálmán.

— **A bécsi korcsolyaversenyekről** egy kiváló műkorcsolyázónktól levelet vettünk, mely mult számkra elkésve érkezett; de most közzéteszszük: A programm kimagasló pontja a második küzdelem volt az osztrák bajnokságért. Győzött kemény küzdelem után a bajnok jelölt, az orosz Panschin, 2 perc és 56 mp. alatt futván be az egy angol mértföldes távolságot. Második lett az amerikai Donoghue (2 p. 58 mp.). E két külföldi mellett a bécsiek nem jöttek komolyan számba. Panschin, ki esztendőre minden valószínűség szerint elnyeri a bajnoki címet, közáptermetű szélesvállu fiatal ember, hatalmas izomzattal; nagy erejét és kitartó képességét érvényesíteni tudja a műkorcsolyázásban is, de mozdulataiból hiányzik az elegancia és könnyedség. A versenyt követő napon (jan. 14.) tartatott meg a minden évben ismétlődő jelmezünnepély, mely ez idén is változatos tarka képet nyújtott, bár fényre messze mögötte maradt a korábbi években rendezetteknek. Nem volt ez idén semmiféle díszmenet, jégpalota s productio. Az időjárás a lehető legjobban kedvezett a jég sportnak mindkét napon; a pálya kitűnő volt, használatának huszonkilenczedik napján is. (F.)

ATHLETIKA.

Bánfalvai és homokszentiványi Keresztessy József fővárosi vívómester és iskolája.

(1825 – 1889.)

(I.) Majd hét évtizedes szakadatlan vívás után építettett magának Keresztessy József a Zöldfa-utca 20-ik szám alatt egy izléses külsejű és kellemes beosztású bérházat, melynek első emeletén a teljes komforttal berendezett vívó teremben még most is ép erőben és acél izmokkal verekszik reggeltől estig fáradhatlanul.

Rokonszenves measztrónknak világszerte tisztelt neve azonban nem a kövekhez hanem hazánk vívó sportja fejlődéséhez és ifjúságunk testi nevelésének és izmosításának nagy művéhez van és leendő örök időkre hozzá fűzve. Az ő utólréhetetlen művészi vívómódszerét immár közel 7 évtized hozzá mindig halás generációjának csepegtette vérebe és bátrau elmondhatjuk hogy a magyar kardvívás feltétlen világ-fölényét leginkább Keresztessy Józsefnek köszönhetjük.

Mielőtt e hét évtized vívásának történetéről öreg mesterünk vívó módszeréről és tanítványairól — e lap

int sportsman.

(oldalon.)

— **A szolnoki korcsolyázó-egylet** közelebb sikerült bált adott, melyen a bálanyai tisztet Kerekes Gézané vitte, kinek kíséretében Sipos Margit volt. Szolnok intelligenciája jelen volt a bálon.

— **Jégünnepély s korcsolyaverseny Pécsen.** A pécsi egyleti korcsolya-pályán közelebb sikerült jégünnepély volt. Először a férfiak sikversenye folyt le, neveztek 5-en,

keretéhez képest — néhány érdekes adattal hozzájárulnék, nem tudom megállni, hogy a nyugodt modoru de tiszta kedélyvel megáldott öreg urnak egy-két csevegését el ne mondjam.

A boldogult Esterházy Miksa gróf elnöklete alatt az 1875—7-ik években még virágzott M. A. C. lovaregyleti vivó termében épen a »körvivást« fejeztük be, midőn szabad felkarjaink vértől szivárogtak és neki hevült arcokkal irigyeltük győztes ellenfelünket ki a deszkáról mindnyájunkat végig levert; már-már új küzdelmet akartunk provocálni, de az öreg ur pihenést vezényelt és hogy harci hevünket lehűtse és elfelejtse, arra elég volt neki Wesselényi nevét csak egyszer is kiejteni, már tudtuk: most jönnek az annyi humorral és kedvesen előadott vivó-anekdoták.

»Urak! az volt ám a homéri jelenet ott abba a váczi-utczai régi hotel karzatos vivótermében, hol Wesselényi mindig a leggyönyörűbb ri közönség előtt szokott assou-kat vinni — »aber immer ohne hosen« — ez volt szegénynek veszedelme. Merész és villámgyors vágásainak hevében és egy hatalmas »ausfall« után hirtelen egy kísérteties roppanás és a hős nemcsak ohne hosen, de »sansculotte«-ként megdermedve állott elpirult arc és leeresztett karddal; — fent a karzaton halk sikolyok, ruhasuhogás és kétségbeesett menekülések — — — lenn a parketten Wesselényi a levert hős jóízű kacaja — „Bee! itt állok mint a medve“ kiáltá és ettől az időtől sem őt sem megdicsőült vivótársait soha női közönség nyilvánosan vinni nem láhatták.

Én Istenem mily jót nevetett öreg maestrónk, midőn ezt a történelmi anekdotát elmesélte. mintha akkor is előtte állott volna a hős desarmirozott alias lenadrágtalanított délczeg alakjával.

Egy másik este mi jogászok nagy disputában voltunk a csigavérű philoopterekkel, kik azt állították, hogy a vivás csak arra való, hogy a testet azon célból fejlessze, hogy a lélek így erősebb testben eredményesebben működhesse. Ők a párbajokat csak mániáknak tartották és sehogy sem akartak ellenkező és súlyos érveink előtt meghajolni.

Az öreg ur vivás után szokása szerint rágyujtván hosszasan szótlanul szemlélte a mind zajosbba vált vitát, — — egyszerre egy ősz bölcsészhez méltó nyugalommal ő is s őt kért és mi mint mindig áhitattal hallgattuk szent igéit.

»De kérem philosophus uraim! tegyük csak fel, hogy önök közül egy egyén valamelyöket durva módon insultálja, vagy meggyalázza azokat, a kiket önök szeretnek, vagy pedig önök és ellenfeleik között olyan mély és kiirthatatlan gyűlölet volna, hogy minden pillanatban nyílt összeütközéstől kellene tartaniok és több ily súlyos esetekben, midőn ma a törvény a párbajokkal szemben maga is tehetetlen, a bíróság le van fegyverezve, a jog nem alkalmazható, midőn maguk a törvényhozók is verekszenek (majd mind az én tanítványaim!) — — — ugyan kérdem én önöket tisztelt philosophusaim mit tennének ily esetekben? bizonyára önök is fegyveres elégtételt követelnének, mert a fentebbi esetekben a párbaj már elkerülhetetlen szükségessé válik. Az élet uram becses és szent ugyan, de a becsületnek is meg van ám az értéke!

Ilyen kedélyes és mindig becses volt köztünk és ilyen ma is az a középtermű széles vallu és domboru mellő öreg ur, ki mindig találó kardja és nemes szavai-

val úgy testünkre mint lovagias érzéseink fejlesztésére a legmelegebben hatott.

(Folyt. köv.)

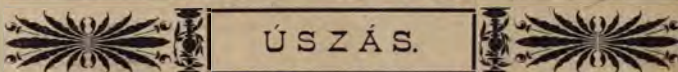
Porzolt Gyula.

— **A Kolozsvári Athletikai Clubban** az esti órákban a gyakorlatok látogatottak és rendszeresen folynak. A club márcz.-ban házi viadalt rendez. Tavasszal pedig rendszer nyilv. viadala előtt középtávolságra versenygyaloglás tartatik.

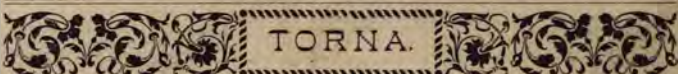
— **Magyar sportklub.** Ez ujonnan alakult egyesület életteljesnek mutatkozik. Az egyesületi vivó órákon (kedd, csütörtök és szombaton este 7—9-ig Ferencziek bazára, Vay gróf vivótermében) legkevesebben 28-an vesznek részt. A tagfelvételekben sincs csökkenés, dacára, hogy a tagdíjakat felemelték. A megváltoztatott alapszabályok szerint a vivási oktatásban résztvevő tagok évi 18 frt a már tanult vivók 9 frttot fizetnek. Aki azonban nem akarja magát egy évi tagságra kötelezni, az havi 2 frttot fizet. A nyári hónapokban üzendő szabad téri sportmulatságok számára alkalmas kerti helyiségről is idején fog az egyesület gondoskodni.

— **A magyar athletikai club** javára tervezett athlétából az idén az országos gyász miatt elmaradt.

— **Korongvetés.** A zombori sport-egyesület, melynek elnöke Czelder János s titkárja Kikindai Aladár, elhatározta, hogy a régi hellén korongvetést is lövészi programjába; az egyesület azonkívül a labdázásra is nagy súlyt fog fektetni a tavaszi saison beálltával.

— **Schwanda Gusztáv** jeles sportsmanunk Polában a tengerészisztek körében nyolcz athlétát toborzott össze, kik az uszó sport előtraingjeül megkezdtek már a téli gyaloglásokat. Schwanda több társával együtt január utolsó napjaiban bravúrból megfürdött az Adriában. A víz 14° C. volt szélesend mellett!

A tornatanítás hazánkban.

XVI.

Csurgói ev. ref. főgymnasium.

A tornatanár neve: Lázár Imre, főgym. r. tanár.
Képesítése: Főgymnasiumokra képesített okleves tornatanító

Fizetése: 150 frt.

Heti órák száma: 6.

A tornázó növ. száma: 184.

A fölmentettek száma: 8.

Tornaszerek száma: 133 darab (botokkal és súlyzókkal).

Milyen a torna helyiség: Nyári tornatér.

A növendékek előhaladása: A helyiség és szerek hiányos voltát tekintve kielégítő. A nyári saisonban főképp lelkesedve tornásznak.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Tavaszonkint.

Rendeztetnek-e versenyek? Az egyes osztályok körében a rendes torna órákon.

Tartatnak-e katona gyak.: Az alsó osztályokban minden óra elején. Felsőbbekben ritkábban.

Minő torna könyvek vannak a könyvtárban? Ravenstein: Volksturnbuch. — Zettler: Methodik I. Turnunterricht. — Porzsolt: Tornakártyák. — U. az: A tornatanítás rendszere. — Szentés Ambrus: A torn. tan. kézikönyve. — Honvédségi szabályzat I. II. — Tornaügy.

Lázár István.

XVII.

Soproni evang. lyceum.

A tornatanárok neve: Göring Tófor és Gecsányi Gusztáv.

Képesítésök: Göring Tófor német iskolára Stuttgart-1871. magyar iskolára Sopronban 1877. Gecsányi Gusztáv szab. áll. hon. hadnagy és lyceumi tanár.

Fizetésök: 1 óra 1 forint.

Heti óráiknak száma: összesen 12.

A tornázó növendékek száma: 310.

A torna alól fölmentettek száma: 12.

Tornaszerek száma: 5 nyújtó, 3 korlát, 1 kengyel hinta, különféle mászószerek, 2 bak, 1 ló, rohamdeszka, magas ugró készülékek.

Milyen a tornázó helyiség? téli és nyári a tornaegyleti torna épületben.

A növendékek előhaladása: közepes.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? igen.

Rendeztetnek-e versenyek? igen.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? 6., 7. 8. osztályban nagy súly fektettetik.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban? A magyar és német tornászati irodalomnak valamennyi terményei és folyóiratai.

XVIII.

Szentés-derekegyházdali községi iskola.

Tornatanító: Paksy János.

Képesített: Nagy-Körösi 1880. és Szegeden.

Fizetése: 400 frt (azonban ez nemcsak mint tornatanító, hanem mint rendes tanítói fizetés is.)

Téli tornahelv nincs. Nyári igen.

Tornaszerek: korlát, nyújtó, ugró deszka.

Heti órák száma: Hetenkinti két óra.

A növendékek előhaladása: Tekintve a hiányos felszerelést az eredmény kielégítő.

Rendeznek-e tornakirándulásokat: Játékot rendezünk, ugyszintén kirándulásokat.

Paksy János,
tanító.

Tornatanárok életbiztosítása.

Levél a szerkesztőhöz.

A tornatanárok, tornatanítók és tornamesterek, — hogy mind a három czimzést használjam — sanyaru anyagi helyzete azt hiszem ismeretes már a tornatermek falán kívül is; tudják már sokan, hogy e helyzetet javítani kellene, de azért még sem történik semmi.

Már maga a fizetés is oly csekély, hogy ebből alig lehet megélni, nem hogy abból félrelehetne tenni az esetleg hátramaradó özvegy és árvák jövőjét biztosítandó.

Tornamesterek nyugdíjáról ne is beszéljünk, mert az igazán nem érdemel szót.

Nincs tehát más mód ezen hamarosan segíteni, mint hogy mi tornatanárok is azon eszközhöz forduljunk, a mihez nagyon sok ember: a biztosító intézetekhez, melyek esetleg öreg napjainkra a nyugdíjat pótoló évjáradékot vagy halálunk esetére özvegyünknek s árváinknak segélyt adjon.

De azt indítványozom, hogy ne forduljunk mi egyenként a biztosítási ügynökökhöz, mert ezek csak kizsárolnak bennünket; hanem tömegesen és együttesen biztosítsunk magunkat, mert így — magunk is több százan levén s ezenkívül bevonhatjuk körünkbe úgy a többi tanárokat és tanítókat mint a nagy részt a mi művezetésünk mellett álló torna- és sport-egyletek publikumát is, — így imposáns tömeget képviselvén s nagy üzletet nyújtván a biztosító intézetnek, ez aztán megfelelő kedvezményben részesíthet.

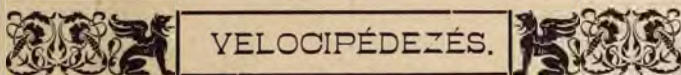
Fölkérjük tehát közös organumunkat, a «Herkules» szerkesztőségét, hogy vegye védelmébe ügyünket s közvetítse ügyünket az összes biztosító intézeteknél, hogy aztán a melyiknek ajánlata legelőnyösebb azt ajánlhassa nekünk.

De fölemlitem egyuttal, hogy ránk nézve épen olyan szükséges volna a balesetek ellen való biztosítás mint maga az életbiztosítás, mert baleseteknek valóban minden tornaórán ki vagyunk téve. A t. szerk. ur tehát legyen szives, ha van egy ilyen biztosító intézet, attól is bekérni az ajánlatot s velünk közvetíteni.

Veress Gyula,
tornatanár.

— A nemzeti tornaegylet e hó 16-ikára hirdette Hegedüs Skndor elnöke alatt évi közgyűlését, mely elé a választmány terjedelmes jelentést készített.

— Nagyvárad-i tornakör. Örömmel olvassuk a «Nagyvárad»-ban, hogy Nagyváradon a tornakör ismét föllendül s Várszély Ármin igazgató szivességéből díjtalanul megkapta a gymnasium tornatermét helyiségül. Megválasztott elnökül Mezey Mihály, alelnökül Fleischhaker Gyula, titkárul Csató Zsiga, pénztárnokul Weingart János, ügyészül Böszörményi Géza, művezetőül Rátkay József, továbbá tizenkét választmányi tag és pedig: Bakacs Béla, Bordé Ferencz, Hegedüs Géza, Hoványi Géza, Kuncz Gusztáv, Kajaba Ödön, Misley Endre, Takácsy Sándor, Tamásy István, ifj. Tóth Jenő, Stern Márton és Weingartner Andor.

VELOCIPÉDEZÉS.

A velocipéd hátán.

(Apróságok.)

Különös, hogy a velocipédisták és a bankárok között nagy a hasonlatosság: — gyakran buknak, de csakhamar újra kezdik.

*

Vermes Lajos az utóbbi időben recordjaiban határozottan hanyatlak: mostanabak többnyire másodikként jön be — a meg nem tartott szabadkai versenyekben.

*

Külföldön ha egy velocipédista valahová elkarikázik, mindenütt ünnepélyesen fogadják a kollégái. — Nálunk is fogadják a velocipédistát, csakogy — a kutyák — ugatással.

*

Van bicyclista, kinek egy gyalog ut is széles, de van olyan, a kinek az országut is keskeny.

*

A velocipédezés könnyű de a lebukás még könnyebb.

*

A bicyclista sohasem tudja, mikor bukik, — csak hogy: bukott.

B. Vojnits Antal.

— **Magyar velocipéd club** jelenlegi tagja és azok is, kik tagdíjhátralék miatt kimaradtak a clubból fölkérnek, hogy lakás czimeiket vagy Klemm-Mayer Aladár igazgatósági taggal (Oszták-magyar államvasutársaság igazgatósági irodája) vagy Bartay Oszkár igazgatósági taggal (Csepelrakpart, leszámítoló bank irodája) vagy pedig a club hivatalos közlönyének a „Herkules”-nek szerkesztőségével (akácza-utca 7) tudatni sziveskedjenek, hogy a club értesítéseit directe elküldhetők legyenek. Megjegyezzük, hogy a club újjáalakításakor kimondotta, hogy a régi tagdíjhátralékok követelésétől eláll. A clubra vonatkozó felvilágosítással a hivatalos közlöny szerkesztősége szolgál.

— **Velocipeden Parisba.** A kolozsvári athletikai club bicykli körében a nyári szünidők alatt Kolozsvártól Párisig kerekpáron teendő kirándulás van tervbe véve. A távolság Kolozsvártól: Linz, Passau, München, Stuttgart, Strassburg, Nanczin át Párisig 1919 km. Az ut időtartama 18–20 napra van tervezve. A gyaloglók közül egynéhányan gyalog készülnek ez utat megtenni. Ha e két terv kivételére csak 4–5 vállalkozó is akad, e szép ut megtételével emelni fogják a magyar athleták jó hírnevét.

CSÓNAKÁZÁS.

— **Csónakász-rébusz.** Első számunkban közölt csónakász-rébusz megfejtése a következő: „A czélhoz a képen legelső regatista jut legelőbb, mert ez két kézzel evez a többinek ellenben nincs is két keze.” — Constatéljuk egyszersmind, hogy e rébuszt — bár a megfejtőkre két héten át váraoztunk — helyesen senki sem fejtette meg. Miután azonban a kolozsvári athletikai club több tagja: Antal András, Gall Simon, Gidro Gergely, Illing Sándor, Kiss Ferencz, Kolozsvári János, Dr. Krémer Samu, Kuszko István, Nyerges Gábor, Nyerges Zsigmond, Stampa Keresztély. és még többen legalább közel jártak a megfejtéshez, a kitűzött jutalmat, **Szentkeresztthy** báró uagyszabásu művét („A keleten”) beküldöttük a K. A. C. titkárának Kuszko urnak kisorsolás, esetleg a club könyvtárának gyarapítása czéljából.

— **A nemzeti hajós egyesület** a jövő hóra tervezett estélyét nem tartja meg a trónörökös halála folytán beállott országos gyász miatt.

TURISTA-SPORT.

— **Budapest-hegyvidéki turista club.** A MÉRŐ János kir tanácsos elnöklete alatt álló budapesti hegyvidéki turista-club nagy feladat megoldásával foglalkozik jelenleg. A budai hegyek erdősegeinek legnagyobb része, a budakeszi erdőség a kincstár tulajdonát képezi s a kincstári erdő igazgatóság a föllállított erdő üzemterv szerint ki akarja vágatni az erdőt. Ezzel természetesen

tesen tönkre lenne téve az egész Zugliget és Svábhegy mint nyaraló hely és kirándulási czélpont. Kiszámíthatatlan kár lenne a fővárosra az erdőség kivágása s ezért egyesületünk közbevetette magát s miután kebelében képviselve van a főváros előkelő és befolyásos polgársága, sikerült kivívni, hogy most már a főváros tárgyalásokat folytat a kormányval a budakeszi erdőség megvásárlása iránt. Még eddig nem vezetett biztos eredményre a tárgyalás, de biztos a remény, hogy a derék egyesület befolyásos férfainak sikerül a főváros közönségétől elhárítani a feuyegető csapást.

Schneider József

vendéglős

Bécs, Schottenbastei 3.

Fritz Armin és Társa

ajánlják kitűnően berendezett

NYOMDÁJUKAT

(Ujvilág-utca 2. sz.)

egyleti évi jelentések, iskolai értesítők, gyűlési meghívók, tagdíj-nyugták, egyleti évkönyvek, valamint mindenféle apró nyomtatványok és nagyobb művek, valamint hirdapok nyomására.

Gyors munka. Jutányos árak.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Budapest, Akácza-utca 7.

Levélbeli megkeresésre megbízottakat küld a kiadóhivatal.

Eladó velocipédek.

— A „Szabadkai Achilles Sportegylet” művezetője köztudomásra hozza, hogy egyesületi helyiségében látható következő használt gépeket (velocipédeket) bocsátja áruba:

„Howe” 52" magas (100 ft.)

„Universal Club” 50" magas (120 ft.)

„D. H. F. Premier” 56" magas (180 ft.)

„Humber” 54" magas versenygép (200 ft.)

„Invincible” 58" magas (2000 ft.)

és „Sparbrook-Tipper” 2 ülésű trycicle (260 ft.)

Mindezen gépek igen jó állapotban vannak. Továbbá mindegyik megrendelést elfogad „Singer & Comp. Coventry (Anglia) gyárra vonatkozólag Szabadkán.

Szoboda Lajos,
egyleti jegyző.

Az egyl. művezető helyet.
Bajsa Vojnits Antal,
ellenőr.